

Lesbrief – Blij als ik brei

Van schaaap naar breiwerk

In het prentenboek *Blij als ik brei* breit schaaap Mop er lustig op los. Ze gebruikt daarvoor haar eigen wol. Maar ze breit zo graag, dat ze niet genoeg wol heeft. En dus gebruikt ze ook de wol van Miep en de andere schaaapen. Tot niemand meer wol heeft ...

Als u dit boek voorleest in de klas, kunt u er een kort project van maken. Het verhaal en de illustraties vormen een mooie introductie op het proces van wol maken. Want wat gebeurt er eigenlijk allemaal voordat je de wol van een schaaap echt kunt breien tot bijvoorbeeld een trui of sjaal? In deze lesbrief wordt stilgestaan bij alle fases van het traject. Van schaaapen scheren tot breien en alle stappen die ertussen zitten.

Schaaapen scheren

Schaaapen hebben een dikke vacht van wol. Het is zo'n dikke vacht, dat ze een keer per jaar geschoren moeten worden. Anders wordt al die wol veel te zwaar en te warm voor een schaaap. Het schaaapen scheren gebeurt in het voorjaar. Zo is er voldoende tijd om de vacht weer te laten aangroeien voor de herfst. De schaaapenvacht kan worden afgeknipt met een grote schaar of worden afgeschoren met een soort tondeuse. Het schaaap houdt na het scheren een dun laagje vacht over, ongeveer twee centimeter.

Wol wassen

De vacht die van het schaaap af komt bij het scheren, bestaat niet uit losse haren zoals bij mensen. Het is meer een soort kleedje: de wolvezels zitten dicht in elkaar. Maar je kunt er makkelijk plukken vanaf trekken. De schaaapenvacht zit meestal vol stro, gras, zand en andere dingen. Daarom wordt de vacht na het scheren gewassen met koud water. Als de vacht weer droog is, is het schone wol die verder verwerkt kan worden.

Wol kammen

Om de schapenvacht te kunnen verwerken tot breiwool moet hij eerst gekaard worden. Kaarden is het kammen van de wol, zodat de vezels uit de war worden gehaald. Er blijven dan mooie strengen wol over, die veel gladder aanvoelen dan de schapenvacht.

Spinnen

Na het kaarden kan het spinnen beginnen. Bij het spinnen worden de wolvezels met behulp van een spinnewiel in elkaar gedraaid tot een draad. Zo'n draad is sterk. Om een dikkere draad te krijgen kunnen twee of nog meer draden gecombineerd worden tot een draad. Dit heet twijnen.

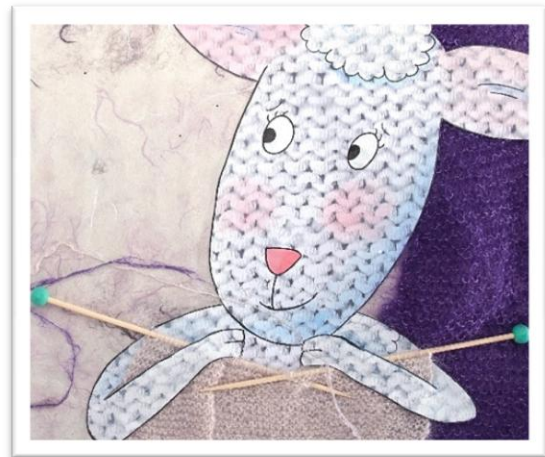
Wol verven

Schapenwol is van nature wit, crèmekleurig of bruin. Maar de wol kan geverfd worden in allerlei tinten. Het verven van wol kan zowel na het kaarden als na het spinnen gebeuren.

Breien

Na al deze stappen doorlopen te hebben, kan er eindelijk worden gebreid met de schapenwol. Met twee breinaalden wordt van de draad een lap gemaakt. Zo'n lap kan bijvoorbeeld een sjaal of deken worden. En als je meerdere lappen aan elkaar maakt, ontstaat er een trui of vest. Dan brei je volgens een patroon en zijn de lappen geen lappen meer, maar patroondelen.

In het verhaal *Blij als ik brei* is Mop gelukkig als ze kan breien. Ze vindt breien het leukste wat er is. Het gaat haar niet om datgene wat ze maakt, het gaat haar om de activiteit. Ze is blij als ze breit. De andere schapen gaan haar breiwerk pas waarderen als ze dingen gaat maken die ook praktisch zijn. Ze hebben het allemaal koud omdat hun vacht dun is. Een gebreid vest of een gebreide muts, daar hebben ze tenminste iets aan!

Mensen die kunnen breien vinden het vaak leuk om te doen, maar ze vinden het ook fijn om mooie dingen te maken. Ze zijn er trots op dat ze zelf een trui of muts hebben gemaakt.

Wist je dat ...

- ... Een schapenscheerder wel honderd schapen op een dag kan scheren?
- ... Er liedjes zijn over schapen? Denk maar aan *Schaapje, schapje, heb je witte wol* en *Slaap, kindje, slaap*.
- ... Schapenwol gekamd wordt, net als het haar van mensen?
- ... Er een sprookje is waarin een spinnewiel voorkomt? Welk sprookje wordt bedoeld?
- ... Er veel leuke gezegdes zijn over wol en breien? Denk maar eens aan: *Er een punt aan breien, Je moet kunnen praten en breien tegelijk, Onder de wol kruipen, Wollig taalgebruik, Veel geschreeuw maar weinig wol, Door de wol geverfd en iets recht breien*.
- ... Niet alleen schapen wol hebben? Ook van de vacht van bijvoorbeeld het angorakonijn, de kasjmiergeit en de kameel kan wol gemaakt worden voor bijvoorbeeld kleding of vloerkleden.
- ... Mannen ook kunnen breien? Vroeger waren er heel veel mannen die breiden. Herders bijvoorbeeld, die met hun schaapskudde op pad waren.
- ... Breien helemaal niet zo moeilijk is? Een sjaal voor een knuffel of pop maken is goed te doen. Kijk op www.schapenzaken.nl voor de strip met brei-instructies. Met de tips van Mop kan iedereen leren breien!

Deze lesbrief is ontwikkeld bij *Blij als ik brei*, een prentenboek (voor kinderen van 4 tot 7 jaar én voor breiliefhebbers) van Anke Werker en Daniëlle Schothorst. Kijk voor meer informatie over het boek en de makers op www.schapenzaken.nl.

